

TOSHKENT OQSHOMI

Газета 1966 йил 1 июлдан чиқа бошлаган

№ 13 (14,116) 30 МАРТ, ПАЙШАНБА 2023 йил

Шаҳар ижтимоий-сиёсий газетаси

vto.uz

vto_uz@mail.ru

@Toshkent_oqshomi

Toshkent oqshomi

Toshkent Oqshomi_24

Анонс

ИЖТИМОЙ ҲИМОЯ, ҲАР
ҚАНДАЙ ҲИМОЯДАН
МУҲИМРОҚ

ЯНГИЛАНАЁТГАН
КОНСТИТУЦИЯ:
СУДЛАР ФАОЛИЯТИ
ДАВЛАТ БЮДЖЕТИДАН
МОЛИЯЛАШТИРИЛАДИ

ИСАМАТ ЭРГАШЕВНИНГ
КИНОДАГИ ҚИСМАТИ

14-ТОШКЕНТ ШАҲАР ОКРУГ КОМИССИЯСИНING ЙИГИЛИШИ БЎЛИБ ЎТДИ
Бугун Ўзбекистон Республикаси Референдумини ўтказувчи 14-Тошкент шаҳар округ комиссиясининг йиғилиши бўлиб ўтди. Йиғилишни округ раиси Абдулла Мағрупов олиб борди.

Дастлаб округ комиссияси аъзоларига Марказий сайлов комиссияси томонидан тақдим этилган аъзолик гувоҳномалари топширилди.

Шундан сўнг йиғилиш кун тартибдаги асосий масала Ўзбекистон Республикаси Референдумини ўтказувчи 14-Тошкент шаҳар округи ҳудуди бўйича референдум участкаларининг жойлашуви юзасидан 12 та туман ҳокимларининг тақдимномалари маълумот учун қабул қилинди.

Муҳокамалардан сўнг округ аъзолари томонидан Тошкент шаҳар референдум округи ҳудудига 823 та референдум участкалари тузилганлиги ҳақида қарор қабул қилинди.

Йиғилиш якунида округ комиссияси раиси референдум кампанияси давомида амалга ошириладиган ишлар ва режалар хусусида батафсил тўхталиб, округ аъзоларига вазифалар тақсимоти белгиланди.

“КИНОКАРВОН” АКЦИЯСИГА СТАРТ БЕРИЛДИ

Кинематография агентлиги томонидан эълан қилинган “Сени соғиндик баҳор” шиори остида “Кинокарвон” акциясига старт берилди. Кино ойлик, “Киночилар уйида” бўлиб ўтадиган агентлик буюртмаси асосида ишлаб чиқарилган янги фильмларнинг премьералари ҳамда турли мавзудаги кино тадбирлар, давлат ва нодавлат телеканаллари орқали томошабинларга ҳавола этиладиган 30 дан ортиқ бадий, ҳужжатли ва анимацион фильмлар намойиш этилади.

Шунингдек, агентликнинг ҳудудий бўлимлари орқали республикамизнинг энг чекка ҳудудларига қамраб олинган фильмлар намойиши ҳамда кино ойлиги доирасида бўлиб ўтадиган “Кинокарвон” акцияси каби 4 та йўналишни ўз ичига олган. Жорий йил 26 мартдан эътиборан “Кинокарвон” акцияси иштирокчилари вилоятлар бўйлаб ўз юришларини бошлади.

Илк манзил Наманган вилоятида бўлиб, ижодкорлар наманганлик киномухлислар билан учрашди ва самимий суҳбат қуришди. Томошабинлар эътиборига сўнги йилларда суратга олинган “Ватан остонаси”, “Мерос” бадий фильмлари намойиш этилди.

Яна бир гуруҳ киноижодкорлар самарқандлик киномухлислар билан учрашувларни бошлаб юборишди. Ўзбекистон халқ артисти Дилором Каримова, “Буюк хизматлари учун” ордени соҳибаси, Ўзбекистонда хизмат кўрсатган артист Гулчеҳра Саъдуллаева, актёр ва режиссёрлар Умид Искандаров, Санжар Шодиев, ўзбек киносининг «Кичкина табиби», актёр Дилшодбек Каттабеков каби ижодкорлар иштирокидаги бундай дийдорлашув самарқандликларда катта таассурот қолдирди.

Шунингдек, ўзбек кино ижодкорларининг ижод маҳсуллари бўлмиш “Самарқандда қовун таровати”, “Қуёш таъми” каби фильмлар йиғилганлар эътиборига ҳавола қилинди.

2023 йил 30 апрель куни ўтказиладиган референдумда “Янгиланган Конституция лойиҳаси”ни қўллаб-қувватлаш муносабати билан Ўзбекистон Халқ демократик партияси Марказий Кенгаши томонидан тасдиқланган тарғибот жадвалига биноан партиянинг Шайхонтохур туман кенгаши раиси Ташнияз Аҳмедов 2-Республика тиббиёт коллежида педагог-ҳодимлар, ўқувчи-ёшлар иштирокида «Бирдамлик ва аҳиллик билан келажагимизни қурамыз» шиори остида катта тарғибот тадбирини ўтказди.

Тадбирда сўзга чиққанлар Конституциянинг янгиланиш зарурати, унинг халқчиллиги, асосий янгиланган, шунингдек, «кучли ижтимоий ҳимоя ва муҳтожларга ғамхўрлик» – давлат сиёсатининг муҳим йўналиши, янги Конституцияда давлат ўз зиммасига олган устувор кафолатлар, мажбуриятлар юзасидан тушунчалар берди.

Бектемир тумани 293-сонли мактабда “Беш муҳим ташаббус” лойиҳаси доирасида “Ёшлар маънавиятини юксалтириш, улар ўртасида китобхонлики кенг тарғиб қилиш” ҳамда “2-апрель – Халқаро болалар китоблари куни» муносабати билан китоб ярмаркаси ташкил этилди.

Унда ота-оналар, синф раҳбарлари, фан ўқитувчилари, ўқувчилар ўзларининг ёқтирган бадий адабиётларини харид қилди ва кутубхона фондиди бойитишга ўз ҳиссаларини қўшишди.

Яшнобод туманидаги “Ўқчи Олмазор” маҳалласи ёшлари учун замонавий спорт-соғломлаштириш майдончаси қуриб, фойдаланишга топширилди. Унинг атрофи тўлиқ ободонлаштирилиб, ўриндиқлар, ёриткичлар ўрнатилгани аҳоли учун қўшимча қулайликларни яратди.

Мирзо Улуғбек тумани Кичик саноат зонасида жойлашган экспортёр, инвесторлар ҳамда саноат қорхона раҳбарлари билан йиғилиш бўлиб ўтди. Йиғилишда тадбиркорларнинг муаммо, тақлифлари эшитилиб, мутасадди раҳбарларга ижросини таъминлаш учун топшириқлар берилди. Йиғилишда туман прокурори Пўлатов Алиакбар Раҳимович, туман солиқ қўмитаси раҳбари Усманов Дилшод Абдурашидович, туман ҳокими ўринбосари Хусаинов Сарварбек Эрназарович иштирок этиб, мурожаатлар бўйича ўз мулоҳазаларини билдириб ўтишди.

Юнусобод тумани ҳокими Б.Абдувалиев бошчилигида имом-хатиблар ҳамда маҳалла

масъуллари томонидан аҳолининг кам таъминланган қатламига ифторликка сарфланадиган маблағлар ва озиқ-овқат маҳсулотлари тарқатилмоқда. Ижтимоий ҳимояга муҳтож оилаларнинг уйларида ифторлик дастурхонлари ёзилиб, улар билан мулоқот қилинмоқда.

Хусусан, «Обод» маҳалласида яшовчи ногиронлиги бор, якка-ёлғиз нурунийлар ҳолидан хабар олинди. Кексалар ҳаёти, яшаш шароити ўрганилди.

Хайрли тарафлар доирасида кам таъминланган оилаларга зарур озиқ-овқат маҳсулотлари тарқатилиб, боқувчиси йўқ бемор бўлиб ётган кексалар хонадонига бориб, шифокорлар ёрдамида уларнинг саломатлиги текширилди.

ИШГА МАРҲАМАТ

Тошкент давлат стоматология институтида Тошкент шаҳар аҳоли бандлигига қўмаклашиш бошқармаси ташаббуси билан Яшнобод тумани ҳудудига истиқомат қилувчи, аёллар дафтарида турувчи ишсиз хотин-қизлар, Пробация назорати остидаги шахслар, ишсиз бўлган ёшлар ва битирувчилар учун «Ишга марҳамат» меҳнат ярмаркаси ташкил этилди. Тадбирда туманда фаолият олиб бораётган 20 нафар қорхона ва ташкилотлар бўш иш ўринлари билан қатнашди.

Меҳнат ярмаркасида, шунингдек, туман ҳокими ёрдамчилари ва МФЙ раислари иштирок этиб, ярмарка иштирокчиларида юзага келган саволларга маълумот олишда қўмаклашдилар.

ДАВЛАТ ИДОРАСИДА МУРОЖААТ ВА ЕЧИМ

Халқ дардини тинглаш, аҳоли мурожаатларини тезкор ҳал этиш бугун ҳар бир идора ва ташкилотлар раҳбар ва масъулларининг бурчи айланган.

«Худудгаз Пойтахт» газ таъминоти филиалида Тошкент шаҳар Прокуратураси бўлими катта прокурори Сардор Кабилов ҳамда филиал директори Тимур Грабович бошчилигида истеъмолчилар билан қабул ўтказдилар.

Қабул жараёнида 7 нафар фуқаронинг, янги сотиб олинган ёки иккига ажратилган хонадонларнинг табиий газ учун тўлов ҳисоб рақамини қайта расмийлаштириш, табиий газ ҳисоби учун янги ҳисоб рақам очиш, бошқа ҳисоб рақамга нотўғри амалга оширган тўловни қайта кўриб чиқиш бўйича мурожаатлари ўрганилди.

Шунингдек, келиб тушган мурожаатларнинг 2 таси жойида ҳал этилди. 1 та мурожаатга муддат белгиланиб, ижроси назоратга олинди. 4 таси эса 24 соат ичида ижобий ечим топадиган бўлди. Бу каби қабуллардан кўзланган асосий мақсад, давлат идоралари ва халқ билан мустақкам, ишончли кўприк яратишга қаратилган.

«Худудгаз Пойтахт» газ таъминоти филиали матбуот хизмати.

Юртимизда сўнги йилларда аҳоли даромадларини ошириш ва камбағалликни қисқартиш борасида кўплаб ишлар амалга оширилмоқда. Жумладан, “Темир дафтар”, “Аёллар дафтари”, “Ёшлар дафтари” каби аҳолининг ижтимоий ҳимоясига хизмат қиладиган маълумотлар базаси ташкил этилди. Бу уч дафтарнинг вазифаси нималардан иборат? Унга кимлар киритилади? Бу дафтарга киритилганлар олаётган ёрдамларидан мамнунми? Берилаётган ёрдамлар боқимандаликни келтириб чиқаряптими, ёки фуқаролар ўз ўрнини ва шахсий даромадини топишда туртки вазифасини ўтамоқдами? Мақоламиз орқали шу саволларга жавоб топишга ҳаракат қилдик.

ИЖТИМОЙ ҲИМОЯ ҳар қандай ҳимоядан муҳимроқ

Ижтимоий ҳимояга муҳтож ва кам таъминланган аҳоли қатламга кўрсатиладиган ёрдамларни мувофиқлаштириш бошқармаси бош мутахассиси Жамшид НАЗАРБОВ:

– “Темир дафтар” — ижтимоий аҳоли ва турмуш шароити оғир ҳамда сектор раҳбарлари томонидан алоҳида назоратга олинган оилаларни қайд этиш, муаммоларини аниқлаш, бартараф этиш ва назоратини олиб бориш учун яратилган маълумотлар базасидир.

“Темир дафтар”га қуйидаги тоифадаги оилалар киритилади: кам таъминланган оила деб эътибор этилган оилалар; ижтимоий ёрдамга муҳтож I ва II гуруҳ ногиронлиги бўлган аъзолари мавжуд оилалар; кам таъминланган яққа-ёлғизлар ва кексалар; боқувчисини йўқотган эҳтиёжманд оилалар; кўп (4 ва ундан ортиқ) фарзандли моддий кўмакка муҳтож оилалар; меҳнатга лаёқатли ишсиз аъзолари мавжуд эҳтиёжманд оилалар; тиббий ёрдамга муҳтож эҳтиёжманд оилалар (сурункали ёки оғир ногиронликка олиб келувчи касалликка чалинган ва ногиронлик гуруҳи белгиланмаган аъзолари мавжуд етарли даромад манбаига эга бўлмаган оилалар); нотурар жойларда истиқомат қиладиган, ўзи ёки биргаликда яшовчи оила аъзоларининг номида турар жой бўлмаган эҳтиёжманд оилалар.

Бунда, агар юқоридаги тоифаларга мос келадиган оилаларнинг аъзолари мос равишда “Аёллар” ва “Ёшлар” дафтарларига ҳам киритилган бўлса, ушбу оилалар рўйхати “Аёллар” ва “Ёшлар” дафтарларида юритилади.

“Аёллар дафтари” нинг вазифаси ҳам “Темир дафтар” нинг вазифаси билан деярли ўхшаш. Ижтимоий, иқтисодий, ҳуқуқий, психологик қўллаб-қувватлашга, билим ва касб ўрганишга эҳтиёжи ва иштиёқи бўлган, ишсиз хотин-қизларнинг муаммоларини аниқлаш, бартараф этиш ва назоратини олиб боришга мўлжалланган маълумотлар базасидир.

Бу дафтарга 30 ёшдан ошган, ижтимоий ҳимояга муҳтож, тадбиркорлик қилиш истагида бўлган эҳтиёжманд хотин-қизлар; боқувчисини бўлмаган эҳтиёжманд хотин-қизлар; ижтимоий ёрдамга муҳтож I ва II гуруҳ ногиронлиги бўлган, шунингдек, тезкор тиббий муолажага муҳтож эҳтиёжманд хотин-қизлар; уй-жойга эҳтиёжманд хотин-қизлар; қарамоғида ногиронлиги бўлган фарзанди мавжуд эҳтиёжманд хотин-қизлар киритилади. Бунда “Аёллар дафтари” рўйхатига киритилмайдиган хотин-қизлар юқоридаги тоифалардан фақат бирига киритилиши мумкин.

“Ёшлар дафтари” ёшлар учун катта имкониятлар эшиги деса ҳам бўлади. Бу дафтар ижтимоий, иқтисодий, ҳуқуқий, психологик қўллаб-қувватлашга, билим ва касб ўрганишга эҳтиёжи ва иштиёқи бўлган, ишсиз ёшларнинг муаммоларини аниқлаш, бартараф этиш ва назоратини олиб бориш бўйича маълумотлар базаси бўлиб, бу дафтарга 14 ёшга тўлган ва 30 ёшдан ошмаган қуйидаги тоифадаги ёшлар киритилади: оила аъзоси “Темир дафтар”, “Аёллар дафтари” ёки «Ижтимоий ҳимоя ягона реестри»га киритилган; ижтимоий ҳимояга муҳтож бўлган, боқувчисини йўқотган, етим ёки ота-она қарамоғидан маҳрум бўлган, ўзига нисбатан вазийлик ёки ҳомийлик белгиланган, ўзгалар парварishiга муҳтож бўлган ишга лаёқатсиз, I ёки II гуруҳ ногиронлиги бўлган ёки фарзандида I ёки II гуруҳ ногиронлиги бўлган, жисмоний ва (ёки) руҳий ривожланишида нуқсонлари бўлган, ота-онасидан бирида I ёки II гуруҳ ногиронлиги бўлган, иккинчиси эса иш фаолиятини тўхтатган ҳолда беморга қарашга

мажбур бўлган, ёхуд ота-онасининг ҳар иккисидан I ёки II гуруҳ ногиронлиги бўлган, юзага келган ҳолатлар сабабли оғир турмуш шароитида қолган, зўравонлик ва эксплуатация, табиий офатлар, ҳалокатлар, ёнгинлар ва бошқа фавқулодда вазиятлар оқибатида ҳаётига, соғлиғига, мулкига зарар етган, «Меҳрибонлик» уйи, Болалар шаҳарчаси ёки оилавий болалар уйида тарбияланган, ҳақ тўланадиган ишга ёки иш ҳақи (меҳнат даромади) келтирадиган машғулотга эга бўлмаган, даволанишга муҳтож бўлган бемор ёшлар, жазони ижро этиш муассасаларидан қайтган, муайян яшаш жойига эга бўлмаган, психологик маслаҳатга муҳтож, никоҳи қайд этилганига 3 йилдан ошмаган ёш оила, деҳқончилик ёки томорқа хўжалигини юритаётган, ёш тадбиркор ёки ўзини-ўзи банд қилган шахс сифатида солиқ хизмати органларида рўйхатдан ўтган ёшлар киритилади.

Яккасарой тумани, Шоҳжаҳон МФЙ фуқароси Раъно ҚАЮМОВА:

– Мен аёллар дафтари рўйхатида тураман. Икки нафар ўғлим ва икки қизимни ёлғиз ўзим катта қилдим. Катта ўғлим тақдир тақозоси билан қамалиб қолди. Бир нафар қизимни ҳам турмуши ўхшамади. Ўғлим билан қизимга ичим ачийди.

“Аёллар дафтари”га киритилганим боис, уйимнинг бир хонасини таъмирлаб беришди. Бундан ташқари, маҳалла оқсоқоли, маҳалламизнинг хотин-қизлар ишлари бўйича фаолият юритадиган масъуллари ҳам ёрдам сўрасам, йўқ демайдилар. Бундан мамнунман, албатта. Бироқ, “Ёшлар дафтари” ҳақида ҳам яхши тушунчага эгаман. Ўғилларимни “Ёшлар дафтари”га киришини сўраб, ёшлар етакчисига бир неча маротаба мурожаат қилдим, афсуски, ижобий натижани кўрмадим. Ўғлимнинг МФЙ ходимларига умуман ишончи қолмади, ҳафсаласи пир бўлган. Тўғри, иш таклиф қилишди, лекин у маош на йўлқирага, на оиласига, на овқатланишига етади. Қизим эса ёлғиз она сифатида “Аёллар дафтари”га киритилган. Бетоблиги сабабли, ўз соҳасида ишламайди. Уйда пишириқ пишириб сотади. Шу масала бўйича ҳоким ёрдамчисига 2022 йилда субсидия асосида музлатгич ва газ плитаси олиш учун ариза бердим. Афсуски, муаммойим ҳалигача ҳал бўлмади. Президентимизнинг: “Ёлғиз аёлларга ёрдам берилсин”, — деган гапларини ҳали амалда кўрмадим. Ёлғиз оналарга бериладиган бир марталик ёрдам пули ҳам берилмайдиган бўлибди. Сабабини сўрасам, тоифага тўғри келмасмуш, ўзи бир марта берилса, шундан ҳам маҳрум қилишадими? Набираларимнинг ўз уйи бўлишини истардим. Ёлғиз ўзимнинг кўлимдан ҳеч нарса келмайди. Баъзида ўзимдан хафа бўлиб кетаман.

1933 йилда қурилган кўп қаватли уйимиз учун курашиб келаман. Бу таъмирталаб уй бутун қўшниларимизнинг муаммоси. Фарзандларимиз оддий болалар майдончасига зор.

Ҳозир икки хонали уйда икки нафар фарзандим ва бир нафар набирам билан тураман. Катта қизим алоҳида уйда яшайди. Кичик ўғлим бир аёлга алданиб қолди. У аёлдан эгизак фарзандли бўлди, болаларга ўз фамилиясини берди. Ҳозир икки фарзандига алимент тўлайди. Ўз қонуний хотинидан ҳам бир нафар ўғли бор. У аёли ҳам алоҳида уйда яшайди. Унга ҳам алимент тўлайди. Ўз хотини билан алоҳида уйга кўчиб ўтай деса, уйлар қиммат. Россияда тайинли иши бор, лекин, хотини хорижга чиқишига таққ қўйиб қўйган.

Дардимни гапирсам, бир китоб бўлади. Тўғриси, фойдаси бўлмагандан кейин, гапиришни ҳам хоҳламай қолганман. Фарзандларим соғлом, қора қозоним қайнаб турибди, эски бўлса ҳам бошпанам бор, деб шукур қиламан. Лекин масъулларнинг ўз вазифасини бажармай кўзбўямачилик қиладиганини кўриб, жаҳлим чиқади.

Миробод тумани, Шароф Рашидов МФЙ фуқароси Егор ЖЕВОГЛАЗОВ

– Онам билан ёлғиз яшайман. Коллежни битиргач, қаердан даромад топишни қаерга ишга киришни билмай юрган эдим. Бунинг устига ҳарбий хизматдан ҳам қақирув олдим. Бир йиллик хизматга онамни ёлғиз қолдириб боргим келмади. Бир ойлик ҳарбий хизматга эса пулимиз йўқ эди. Шу ташвишлар билан юрган

пайтларим маҳалламиз ёшлар етакчиси Сирожиддин ака уйимизга келиб, шароитимни ўрганди ва бир ойлик ҳарбий хизмат тўлови “Ёшлар дафтари” ҳисобидан тўлаб берилди.

Ҳарбий хизматни ўтаб келганимдан сўнг яна Сирожиддин акага мурожаат қилиб, ҳуқуқни муҳофаза қилиш органларига ишга киришимга кўмаклашишини сўрадим. Бу бироз қийин ва меҳнат талаб қиладиган иш экан. Шундан сўнг у инсон мени маҳалла нозирига ёрдамчи сифатида ишга киргазиб қўйди. Бундан ташқари, IT соҳасини бепул ўрганишим учун ҳам ёрдам берди. Курсни тугатганимдан сўнг ҳам иш топишимга ёрдам берилишига ишонаман.

Бу дафтарнинг афзаликклари жуда кўп, у баъзида ота-оналар фарзандларига бера олмайдиган имкониятларни беради. Шу дафтар сабабли, ўз ишимга ва ўрнимга эга бўлдим. Бил йил давомида онамни ёлғиз қолдириб кетишга мажбур бўлмадим. Агар виждонли ва жонкуяр ходимлар бўлса, албатта, муаммоингиз ечим топади. Шахсан мен давлатимиздан ҳам, ёшлар етакчисидан ҳам мамнунман.

Мирзо Улуғбек тумани, Подшобоғ МФЙ фуқароси Гулнора ТОШМУҲАММЕДОВА:

– “Темир дафтар”нинг менга озми кўпми фойдаси теккан. Кўксартроз касаллиги билан оғриганим сабабли, 2021 йил март ойида операция қилиниб, оёғимга эндопротез ўрнатилди. Операция учун “Темир дафтар”дан 26 миллион 350 минг сўм ажратиб берилди. Бу пуллар протез сотиб олишга ишлатилди. Операция қилиш учун тўланадиган 9 ярим миллион сўмни тўлаб берилиши учун ҳоким ёрдамчиси Равшан исмли йигит жуда кўп маротаба ҳаракат қилди. Бироқ, масъуллар ёрдам берилмайди, дейишибди. Шундан сўнг пулни раҳматлик отам тўлаб бергандилар. 2020 йилда бир маротаба 220 000 сўм моддий ёрдам берилди. 2022 йилда эса бир марта озик-овқат маҳсулотлари билан ёрдам беришди. Қизимнинг тўлов-шартномасини тўлаш учун масофадан туриб ишлайман. 2022-2023 ўқув йили учун биринчи маротаба “Ёшлар дафтари” ҳисобидан 3 200 000 сўм тўлаб берилди. Бунинг учун уларга раҳмат. Ҳозир иккинчи оёғимга ҳам эндопротез қўйиш керак. Операция нархи эса 30 миллион сўм бўлибди. Бу сафар операция учун маблағни оилавий поликлиникадан сўрамоқчиман, зора ёрдам беришса.

Бу гапларни ўқиб, кимдир соғлиги жойида эканлиги, яна кимдир эса даромадли иш жойига эга эканлиги учун шукур қилади. Айримларнинг хаёлидан эса бориға шукур қилсангчи, сендан баттарлар ҳам бор, деган ўйлар ўтиши ҳам мумкин. Балки, улар ҳақдирлар, бироқ соғлигида муаммоси бўлган, оғир меҳнат қилишга ярамайдиган, унинг устига, фарзандининг тўлов шартномасини ҳам тўлаши керак бўлган она учун бир йилда бир 220.000 сўм ёрдам ёки йилда бир мартагина бериладиган озик-овқат бизнингча, бир ариқ сув керак жойга томчи юборишдек гап. Бунинг устига, яна операция қилиниши керак бўлиб турган бир вақтда. Қолаверса, ҳозирги дори-дармонларнинг нархи юқори даромадга эга бўлган оила учун ҳам яхшигина молиявий қийинчилик келтириб чиқара олади. Хулоса ўзингиздан!

Миржалол
МАҲКАМОВ
тайёрлади

ЯНГИЛАНАЁТГАН КОНСТИТУЦИЯ: СУДЛАР ФАОЛИЯТИ ДАВЛАТ БЮДЖЕТИДАН МОЛИЯЛАШТИРИЛАДИ

Судьялар олий мактаби доценти
Дилмурод ОРТИҚОВ:

– Бизда 2017 йилга қадар судларни молиялаштириш ҳокимият тизимига боғлаб қўйилган ва ўша ижро ҳокимияти томонидан судлар молиялаштирилган. Бу эса, албатта ишларнинг ҳолис кўриб чиқилишига салбий таъсир, кўрсатган. Дейлик, маъмурий судлар мисолида айтадиган бўлсам, маъмурий судларда асосий жавобгар давлат органлари ҳисобланади. Давлат органларининг аксарияти – бу ижро этувчи ҳокимиятдир. Ижро этувчи ҳокимият жавобгар бўла туриб, айнан ижро этувчи ҳокимият судларни молиялаштирадиган бўлса, бу албатта, ишнинг ҳолис кўрилишига ўз таъсирини ўтказмай қолмайди. Янги тахрирдаги Конституциямизнинг айнан 140-моддасида судлар фаолиятини молиялаштириш фақат давлат бюджети ҳисобидан қопланишининг белгиланиши бу айнан судлар мустақиллигини таъминлашда асосий конституциявий ҳуқуқий асос бўлади. Конституцияга мана шу норманинг киритилишининг иккита муҳим жиҳати бор. Биринчидан, инсон ҳуқуқларини ҳимоя қилувчи мустақил суд тизими шаклланади ва мустақил суд тизимининг энг устувор вазифаси бу албатта, молиявий мустақиллик. Иккинчидан, ҳалқаро ҳамжамиятда ҳуқуқ устуворлиги индексидаги ўрнимиз ошади. Яъни, Ўзбекистоннинг бу соҳадаги нуфузи янада ортади. Сабаби, ҳуқуқ устуворлиги йўналишларидан энг муҳими айнан суд мустақиллиги ҳисобланади. Конституцияда бу норманинг белгиланиши, келажакда ҳам судлар молиявий мустақиллигини бардавом бўлиши ва мана шу судларни Конституцияда белгиланган асосий инсонлар ҳуқуқларини доимо тарзда ҳимоя қилишига замин яратади.

ЯНГИЛАНАЁТГАН КОНСТИТУЦИЯ: ШАХСИЙ СИР, МУЛК ВА ҲАЁТ ДАХЛСИЗЛИГИ

Айтиш жоизки, мазкур қоида билан чинакамга судларнинг мустақиллигига ҳамда қабул қилинаётган қарорларнинг қонуний, шу билан бирга одилона тарзда қабул қилинишига эришилади. Унинг Бош Қомусимизда мустақамланиши, келгусида турли вазлар билан судларни қўлга олиш, уларга таъсир ўтказишга бўлган ҳар қандай ҳаракатларни йўққа чиқарилишини таъминлайди.

Конституциявий комиссия аъзоси
Зафар ХУДОЙБЕРДИЕВ:

– Конституцияни давлат билан инсон ўртасидаги шартнома дейиш мумкин. Маълумки, ҳар қандай шартномада тарафларнинг ҳуқуқлари ва

мажбуриятлари белгиланади. Агар янгиланаётган Конституцияда давлатнинг мажбуриятлари уч мартага ортаётган бўлса, инсоннинг ҳуқуқ ва эркинликлари уч ярим бараварга ортмоқда. Шу нуқтаи назардан янгиланаётган Конституцияни чинакам инсон қадрини улуғлайдиган бош ҳужжатга айланапти, десак янглишмаймиз.

Инсоннинг шахсий ҳаёти муқаддас тушунчага айланмоқда! Биргина 31-моддага эътибор қаратсак, унда ҳар бир фуқаро, ҳар бир оила ўзининг шахсий ҳаёти ва оилавий сирини ҳимоя қилиши, ўз мулкига эга бўлиши ва унинг дахлсизлигига ўзга шахсларнинг тажовузидан хавотирсиз ҳаёт кечириши мустақамлаб қўйилмоқда.

Кейинги йилларда телекоммуникация тармоқлари ва ахборот технологиялари ривожлангани сари ахборот ва маълумотларни узатиш, тарқатиш жараёнлари осонлашди ва халқ ичида оммалашди. Ҳозирги кунда 30 миллиондан ортиқ юртошларимиз мобил алоқадан фойдаланади.

Бугун ижтимоий тармоқ ва интернет сайтларида шахснинг шахсий ва оилавий сирини оид маълумотлари, минг афсуски, унинг розилигисиз олиниши, тарқатилишига гувоҳ бўляпмиз. Натижада кўпчилик ижтимоий тармоқ фойдаланувчилари ўз шахсий ҳаётига, шахсига оид маълумотларнинг тарқалишига оид ҳуқуқбузарликдан жабр кўрмоқда.

Бундай шароитда фуқароларнинг шахсий маълумотлари, ёзишмалари ва биометрик маълумотларини сақлаш ва тарқатилишида ташқи таъсирлардан ҳимоя зарурати юзага келмоқда. Шу нуқтаи назардан Конституцияда дахлсизлик ҳуқуқи сифатида шахсий, оилавий сир ва маълумотларнинг ноқонуний тўпланиши ва тарқалиб кетиши чекланмоқда.

Шунингдек, ёзишмалар, телефон орқали сўзлашувлар, почта, электрон хабарлар сир сақланиши ҳуқуқи берилмоқда. Бу ҳуқуқнинг чекланишига эса фақат қонунга мувофиқ ва суднинг қарорига асосан йўл қўйилиши кўзда тутилмоқда.

Эндиликда ҳар ким ўз шахсига доир маълумотларни ҳимоя қилиш, шунингдек, нотўғри маълумотларнинг тузатилишини, ўзи тўғрисида қонунга хилоф йўл билан тўпланган маълумотларнинг йўқ қилинишини талаб қилиш ҳуқуқига ҳам эга бўлмоқда.

Сир эмаски, бир неча йиллардан буён жамиятимизда ўткир муаммолардан бирига айланган “снос” билан боғлиқ муаммо долзарблик касб этаётган эди. Бунга оқилона ечим сифатида ҳеч ким суднинг қарорисиз уй-жойидан маҳрум этилиши мумкин эмаслиги ҳамда уй-жойидан маҳрум этилган мулкдорга уй-жойнинг ҳамда у кўрган зарарларнинг ўрни қонунда назарда тутилган ҳолларда олдиндан ҳамда тенг қийматда қопланиши таъминланиши ҳам мустақамланмоқда. Янгиланаётган Конституциянинг халқимиз томонидан қўллаб-қувватланиши бу борадаги муаммоларга ҳам барҳам беради.

Юридик фанлари доктори, профессор
Феруза МУҲИДДИНОВА:

– БМТ томонидан 2011 йилда интернетда шахсга тегишли бўлган маълумотларни ҳар бир давлат ҳимоя қилиши ҳам киритилган. Демак, бу жаҳон тажрибаси. Бундан ташқари, Европа давлатлари, дейлик Испания, Германия Конституцияларида ҳам ҳар

бир шахсга тегишли бўлган маълумот унга тегишли бўлганлиги ва ҳеч бир фуқаро ушбу маълумотлардан нотўғри фойдаланишга, тарқатишга ҳаққи йўқлиги айнан қонунан ифодасини топган. Ўйлайманки, бугун бизнинг мана шу шахсга тегишли бўлган маълумотларимиз, телефонда сўзлашувларимиз бўладими ва бизнинг ўша ижтимоий тармоқдаги фикр-таклифларимиз бўладими, буларнинг барчаси бугунги кунда Конституциявий кафолат билан белгиланмоқда.

ТДЮУ кафедра мудири Шоҳжаҳон ХЎЖАЕВ:
– Ҳар бир шахс уй-жой дахлсизлигига эга эканлиги

мустақамланмоқда. Яъни бирон-бир шахснинг турар-жойига фақат шу ерда яшовчи шахсларнинг розилиги билан кириш мумкин. Шу жумладан, уй-жойда тинтув фақатгина суднинг қарори билан амалга оширилиши белгиланмоқда. Амалда бу қоида прокурор санкцияси билан амалга оширилади. Албатта, бу каби аралашув энди фақат суднинг розилиги билан амалга оширилади. Яъни судга нима асосда мазкур фуқаронинг уй-жойи текширилиши лозимлиги ҳақидаги ҳужжатлар тақдим этилади ва агар асослар ҳақиқатдан ҳам қонуний, зарур бўлса, шундагина текширув ўтказишга йўл қўйилади.

Айтиш жоизки, янгиланаётган Конституцияга киритилаётган бу каби нормалар шахсга доир маълумотларни ҳимоя қилиш, инсон ҳуқуқларини тўлақонли таъминлаш билан бир вақтда маълумотларни ҳаққоний ифодалашга шароит яратади.

ЯНГИЛАНАЁТГАН КОНСТИТУЦИЯ: ИНТЕРНЕТ ЭРКИНЛИГИНИНГ АСОСИЙ ШАРТЛАРИ

Бугунги кунда рақамли билимлар ва замонвий ахборот технологиялари ривожини бу тараққётга эришишнинг муҳим шартларидан бири ҳисобланади. Бу нафақат давлат ва жамият бошқарувини такомиллаштиради, балки ижтимоий соҳаларда ҳам одамларга катта қулайликлар яратади. Бугун қаерда рақамли иқтисодиёт ва электрон ҳукумат тизими жорий этилган бўлса, шу ерда аҳолининг оғири енгил бўлмоқда. Жумладан, ортиқча харажатларни қисқартириш, вақтни тежаш имкони яратилди. Яна бир муҳим афзаллик – ушбу тизим коррупцияга чек қўяди. Янгиланаётган Бош қомусимизда ҳам рақамли технологиялар соҳасига дахлдор қатор ўзгаришлар бор.

Олий Мажлис Қонунчилик Палатаси депутати
Дониёр ҒАНИЕВ:

– Қабул қилиниши кутилаётган Конституцион лойиҳада фуқароларга интернетдан фойдаланишга имконият яратилишига алоҳида эътибор қаратилмоқда. Яъни 33-моддага алоҳида норма

сифатида киритилмаптики, нафақат интернетдан фойдаланиш бу фуқароларнинг ҳуқуқи, балки бундан кейин давлат томонидан фуқаролар тезлиги юқори бўлган интернет тизимидан фойдаланишга имконият яратилиши мажбурият сифатида белгиланмоқда.

AMITU университети ректори Бобур АБДУЛЛАЕВ:

– Конституциямизга киритилаётган ўзгаришларнинг асосий моҳияти Ўзбекистонда бўлаётган сўнгги йиллардаги ислохотлардан келиб чиққан ҳолда амалга оширилмоқда. Масалан, айнан рақамлаштириш соҳасига оид моддага киритилаётган ўзгаришга кўра, давлат фуқароларнинг интернетга бўлган эҳтиёжини қондиради. Бу жуда муҳим модда

ҳисобланади ва ўйламанки, Янгиланаётган Конституциямизга киритилаётган бу каби ўзгариш ва қўшимчалар Ўзбекистонда фуқаролик жамиятининг ривожланиши, демократик ислохотларнинг ривожини учун ўз ҳиссасини қўшади.

ЯНГИЛАНАЁТГАН КОНСТИТУЦИЯ:

ЎҚИТУВЧИЛАРНИНГ ШАЪНИ, ҚАДР-ҚИММАТИ ДАВЛАТ ҲИМОЯСИДА

Янгиланаётган Конституцияга киритилаётган ўзгаришлардан яна бири педагоглар фаолияти билан боғлиқ. Жумладан, 52-моддада “Давлат ўқитувчиларнинг шаъни, қадр-қимматини ҳимоя қилиш, уларнинг ижтимоий ва моддий фаровонлиги, касбий жиҳатдан ўсиши тўғрисида ғамхўрлик қилади”, — деб қатъий белгилаб қўйилмоқда.

Ташкент шаҳар Яшнобод тумани 155-сонли умумтаълим мактабининг Маънавий маърифий ишлар бўйича директор ўринбосари **Гўзал БОБОЕВА:**

– Конституцияга ўқитувчилар билан боғлиқ модда киритилаётганини — жамиятда ушбу касб эгаларига нисбатан йиллар давомида шаклланиган муносабатни

Ўзбекистоннинг амалдаги Конституциясида судьялар мустақил эканлиги, фақат қонунга бўйсунилари, судьяларнинг одил судловни амалга ошириш борасидаги фаолиятига бирон-бир тарзда аралашиб йўл қўйилмаслиги ва бундай ҳолат қонунга мувофиқ жавобгарликка сабаб бўлиши муҳим нормалар билан мустаҳкамлаб қўйилган. Бироқ ҳар қандай мустақилликнинг асоси — бу молиявий мустақилликдир. Шу боис янгиланаётган Конституциянинг 140-моддасида судлар фаолиятини молиялаштириш фақат Ўзбекистон Республикасининг давлат бюджетидан шакллантирилиши ҳамда у одил судловни тўлиқ ва мустақил амалга ошириш имкониятини таъминлаши кераклиги белгилаб қўйилмапти.

жада тушиб кетди. Ойлик маошлари, иш шароитлари ҳаминқадар бўлганининг устига уларни турли қўшимча юмушлар билан ҳам банд қилиниши ҳам кузатилди. Бундай шароитда ишлайдиган ўқитувчи сифатли таълим бериши мумкинми?

Ишонч билан айтишимиз мумкин-ки, бу борада сўнгги йилларда салмоқли ишлар амалга оширилди. Биринчи навбатда, ўқитувчилар мажбурий меҳнат — пахта терими, ободонлаштириш ишларига жалб қилинишдан халос қилинди. Таълим даргоҳларидаги ортиқча қоғозбозликка ҳам чек қўйилди. Қонунчиликда белгиланган 6 та иш ҳужжатидан бошқа ҳисобот ва тақвимлар юритилиши қатъиян ман қилинди. Юсак салоҳиятли ўқувчиларни тайёрлаш маънавий бой ва интеллектуал ривожланган авлодни шакллантириш мақсадида Президент, ижодий ва ихтисослаштирилган мактаблар ташкил этилиб, таълим сифатининг илғор андозалари қўлланилмоқда.

Қоғозбозликдан озод қилиш, ҳисоботларни қўлда ёзиш, ҳар бир дарс бўйича ҳар йили қайта-қайта кўчирилган дарс режаларини такроран ёзиш ва ҳоказоларга чек қўйиш учун “Kundalik” электрон таълим платформаси кенг жорий қилинди.

Ва, энг асосийси, ўқитувчиларнинг ойлик маошлари муттасил оширилмоқда. Умумтаълим фанлари бўйича тегишли даражадаги сертификатга эга бўлган педагог кадрларга ҳар ой қўшимча 20 фоиздан 50 фоизгача устама тўланади. Ўқитувчиларга имтиёзли истеъмол кредитларини бериш, олис ҳудудларга бориб ишлаётган юқори малакали педагоглар учун устамалар белгиланган жорий этилди.

Шунингдек, 2022 йил 1 сентябрдан бошлаб Халқ таълими вазирлиги тизимидаги умумий ўрта таълим муассасалари кутубхоналари ва «Болалар кутубхоналари» ходимларининг лавозим маоши миқдори 1,2 бараварга оширилди.

Мазкур норма давлат органлари ва бошқа ташкилотларнинг педагогларнинг шаъни ва қадр-қиммати камситилишига, уларнинг меҳнатга мажбурланишига, таълим-тарбия жараёнига тўсқинлик қилишнинг ҳар қандай шаклларида, ўқитувчиларнинг ҳуқуқлари бузилишига йўл қўймаслик бўйича қонун ҳужжатларида назарда тутилган чораларни кўришга хизмат қилади.

Шунингдек, Ўзбекистонда фаолият юритаётган 685 мингдан ортиқ ўқитувчиларни давлат томонидан профессионал ўсиши ҳамда ижтимоий ва моддий қўллаб-қувватланишини кучайтирилиши уларнинг жамиятдаги ижтимоий мақоми ҳамда обрўсини янада оширишга олиб келади.

Ўқитувчиларнинг обрўсини ошириш, қадр-қимматини ҳимоя қилиш, уларнинг ижтимоий ва моддий фаровонлигини таъминлаш каби вазифаларни Конституцияда белгилаб қўйилиши болаларимизнинг сифатли, замонавий таълим олишига, фаровон ҳаёт кечиришига хизмат қилади. Ўқитувчиларнинг аксарияти бюджетдан маош оладиган инсонлардир. Уларни маҳаллий амалдорлар яна текин хизматкорга айлантириб қўймаслиги учун ҳам ушбу норма жуда муҳим. Конституция орқали уларнинг мақоми оширилиши ўқитувчиларга бўлган эҳтиромни ва ушбу касбнинг қанчалик қадрли эканини кўрсатади.

БЎРИНИ ҚАНЧА ПАРВАРИШ ҚИЛМАНГ, У БАРИБИР ЎРМОНГА ҚАРАЙДИ

Фирибгарлик – келиб чиқиш тарихи асрларга бориб тақаладиган жиноятдир. Фирибгарликнинг илк кўринишларидан бири – бу турли ҳужжатларни қалбакилаштириш бўлиб, ушбу турдаги жиноий фаолият қадимги Римда жуда кенг тарқалган.

Орадан асрлар ўтган бўлса-да, фирибгарлик анахронизмга айланиб қолмади. Аксинча, компьютер техникасининг пайдо бўлиши билан у янги, янада такомиллашган шакллarga эга бўлди. Ушбу иллат жиноятнинг энг хавфли турларидан бирига айланиб, шахсга ҳам, бутун мамлакатга ҳам жуда катта зарар етказмоқда.

Шуниси ачинарлики, бугунги XXI асрда ҳам ҳар хил турдаги фирибгарлар алдаш ёки ишончли суистеъмол қилиш йўли билан ўзгаларнинг мулкни эгаллаб олишда замонавий усуллар билан бир қаторда, кўп асрлик усуллардан ҳам фойдаланмоқда. Улар шахсий жозибаси ва ишонтириш кучи орқали ўзгаларнинг маблағини ўзлаштиришади. Бундан ташқари, айрим ҳолатларда нафақат нотаниш фуқаролар, балки қариндошлар ва болалиқдаги дўстлар ҳам фирибгарлик қурбонига айланмоқда.

Баҳром Р. ва Элдор И. (судланувчи ва жабурланувчининг исм-шарифлари ўзгаририлган) ҳолатида ҳам айнан шундай бўлган. Улар ўрта мактабдан бери бир-бирларини билишади. Вояга етган ёшлар мулоқотни тўхтатмадилар, дўстона муносабатларни сақлаб қолишди. Аммо вақти-вақти билан Баҳром маълум бир муддатга йўқолиб қоларди. Бунга эса, у суд ҳукмига кўра, уч марта ахлоқ тузатиш колонияларида жазо ўташ учун юборилгани сабаб бўлган. У биринчи марта вояга етмаганларни жамиятга зид ҳаракатларга жалб қилиш, шунингдек, товламачилик ва талончиликда айбланган. Ундан кейингиларида эса фирибгарлик ва ҳужжатларни қалбакилаштирганлиги учун озодликдан маҳрум этилган.

Айтиш жоизки, суд маҳкамаси Баҳромнинг ёшлигини ҳисобга олиб, унга нисбатан шартли жазо тайинлади. Иккинчи маротаба эса у турар-жой колониясида хизмат қилди, учинчи марта шартли равишда озод қилинди. Аммо доно халқимиз айтганидек: “Бўрини қанча парвариш қилма, у барибир ўрмонга қарайди”.

Бир қарашда Баҳромнинг оила аъзолари ва дўстларига учинчи маротаба судланганидан сўнг, у ўзи учун тўғри хулоса чиқаргандек, туюлди. Ҳақиқатан ҳам у тўғри йўлга қайтгандек эди: ўзининг кўчмас мулк компаниясини очиб, оддий қоида бўйича фаолият юрита бошлади. Яъни, у квартираларни арзонроқ сотиб олиб, қимматроққа сотарди. Шундай кунларнинг бирида тадбиркор дўстини ўз бизнеси билан таништиришга қарор қилди. Унинг катта миқдордаги пули борлигини билиб, унга фойдали вариантни таклиф этди. Ва натижада, Элдор Баҳромга 15 минг АҚШ доллар қарз бериб турадиган, Баҳром эса бу маблағга икки хонали квартира сотиб олиб, йил давомида ижарага берадиган бўлди. Орадан 12 ой ўтгач, Баҳром ё қарзни тўлаш ёки квартирани Элдорга қайта расмийлаштириш мажбуриятини олди. Айтиш кераки, Баҳром аввалига ҳар ойда бир дўстига турли суммаларни тўлаб, вақт ўтиши билан қарзнинг деярли ярмини қайтарди. Балки шунинг учун ҳам Элдор Баҳром яна фойдали шартнома тузишни таклиф қилганида, унинг ғаразли мақсадини англамаган бўлиши мумкин. Келишувга кўра, Элдор ўз уйини гаровга қўйиб, 25 минг АҚШ доллар қарз олиши, Баҳром эса ушбу пулларга бир ой ичида бир нечта квартираларни сотиб олиб, сўнгра қимматроққа сотиши ва бу орқали Элдорнинг уйини яна қайта сотиб олиш билан бирга мўмайгина даромадга эга бўлишлари лозим эди. Буларнинг барчаси яхшику-я, аммо Баҳромнинг нияти бутунлай ўзгача эди. Дўстини хотиржам қилиш учун унга беш минг АҚШ доллар беради, қолган пулни эса чет элда ўқиётган ўғлига, университет шартномасини тўлаш учун жўнатиб юборади.

Вақт ўтиши билан Элдор Баҳромнинг пулни қайтариш нияти йўқлигини, уйини қайтариб олиш эса илоҳсизлигини англаб етади. Гаров барча қонун талабларига мувофиқ берилган. Элдорнинг ҳуқуқ-тартибот идораларига мурожаат қилишдан бошқа иложи қолмади.

Жиноят ишлари бўйича Олмазор туман судида фирибгарликда айбланган Баҳром Р. ўз айбини тан олмади. Бундан ташқари, у дўстини алдамоқчи бўлмаганлиги, агар у ҳибсга олинмаганида, унга қарзини тўлиқ тўлашга тайёр бўлганлигини таъкидлайди. Аммо суд мажлисига раислик қилаётган судья Х.Содиқов Баҳромнинг сўзларига ишонмади – тергов томонидан аниқланган фактлар ҳам, гувоҳларнинг кўрсатмалари ҳам судланувчининг айбини аниқ исботлади. Суд ҳукмига кўра, у энди саккиз йилдан ортиқ умрини умумий режимдаги колонияда ўтказди. Бундан ташқари, эндиликда собиқ дўстига айланган Элдорга етказилган моддий зарарни тўлиқ қоплаши ҳам керак бўлади.

Томошабин учун экран орқали кадрдонга айланган ҳақиқий афсоналар бор. Уларнинг ижролари йиллар ўтгани сари янада юксалиб бораверади. **Исамат Эргашев!** Ўзбекистонда хизмат кўрсатган маданият ходими, кинорежиссёр, актёр.

“Каниют зорининг сири”, “Шашмақом”, “Меҳробдан чаён”, “Еттинчи эсин», «Чинор тагидаги дуэл», “Алибобо ва қирқ қароқчи”, “Хоразм афсонаси”, «Осий банда», “Бегона баҳор” каби фильмлардаги турли образлари билан миллионлаб қалбларни забт этган киноқаҳрамонимиз саксоннинг остонасида.

“Темир хотин”, “Маъруф ва Шариф”, “Тилла бола” каби бир қатор фильмларнинг режиссёри **Исамат ака** ҳамон ўша ёшликдаги ҳаваси, санъатга бўлган ҳурмати билан КИНО оламида!

ИСАМАТ ЭРГАШЕВНИНГ КИНОДАГИ ҚИСМАТИ

- Исамат ака, киночи бўлиш болалик орзуси эдимиз? Ёки тасодиф етакладими сизни?

- Мен Қозоғистоннинг Сайрам деган жойида туғилганман. Урушдан кейинги йилларда ёзги кинотеатрлардаги фильмларни дарахларни, деворларни устига чиқиб томоша қилардик. Мактабимизга халқ артисти Наби Раҳимов меҳмон бўлиб келди ва мен у инсондан “Қандай қилсам сиздек бўламан” деб сўраганман. Устоз эринмай менга санъаткор бўлиш учун нималар қилиш кераклигини тушунтиргани ёдимда... Бахтимга, мактабимизга Убайдулло Алиқулов деган ўқитувчи келди. Бу инсон Тошкентда санъат йўналишида таҳсил олган экан. Жуда яхши келишиб қолдик. Шу инсон менинг иқтидоримни ҳаммадан кўпроқ кўрди. Лекин ота-онам менинг артист бўлишимни истамасди. Қаттиқ қаршилик қилди. Ҳатто онам институтга келиб “ўғлим ўқимайди, артистга ким ҳам қизини берарди”, деб ректорга ҳам кирган. Аммо ризқим қўшилган экан, мана умрим санъат билан, кино билан ўтди.

- Исамат Эргашев ижодида киносиновлар қачон бошланган?

- Талабалик йилларимдаёқ мени киносиновларга кўп таклиф қиларди. Биринчи борганимда “Бешовлон Фарғонадан” деган фильмга Ўлмас Алихўжаев билан бирга синов топширганмиз. Ўлмас Алихўжаевга бош роль насиб қилган. Фурсат ўтиб, “Наташахоним” фильмида Ўлмас Алихўжаев билан бирга бош ролга ўтдик. Шундан кейин катта кинодаги жўшқин ҳаёт бошланди. Талабалик йилларим бўлгани учун ўқиш билан суратга олиш ишлари бир-бирига тўғри келиб қоларди. Шунда курсдошларим менинг устимдан шикоят ҳам қилган. Шунда бир устозимиз “келажакда ҳамкасб бўласизлар, агар ҳозирдан бир-бирингизни қўллаб-қувватламасангиз эртага жамоа бўлиб ишлай олмайсиз”, деб дакки берганди.

- Театрдаги фаолиятингиз кинодаги каби кенг қамровли эмас.

- Тўғри, мен театрда ишламадим. Йўлланма билан аввалги Хамза ҳозирги Миллий театрга ишга келганман. Аммо баъзи бир сабабларга кўра ишлолмадим, кинога кетдим. Фурсат ўтиб, бир гуруҳ киноактёрлар Тўғон Режаметов, Ширин Азизова, Фарҳод Аминов, Аъло Хўжаевлар билан бирга ёшлар театрини ташкил этиш ташаббуси билан Шароф Рашидовга чиққанмиз. Шу мурожаатимиздан кейин Ёш гвардия театри ташкил этилди. Биз дўстлар билан шу театрга ишга ўтдик. Ҳаммамиз уч йил кинога бормаймиз, театрни ривожлантирамыз деб ваъда бердик. Уч йил ўтди, кинога таклифлар кўп эди. Аммо режиссёримиз Эргаш Масофаев рухсат бермади.

Кейин театрдан бутунлай кетишга мажбур бўлдим.

- Ҳар бир актёрнинг ташриф қоғозига айланган роли бўлади...

- Ҳа, мени халққа танитган образларим кўп эди кинода. Аммо “Меҳробдан чаён”даги Анвар карьерамдаги катта саҳифа бўлиб қолди. Шу фильмдан кейин мени мухлислар билан бирга ҳамкасбларим, катта режиссёрлар алоҳида эътироф этди.

- Наби Раҳимов сизнинг ҳаётингизда алоҳида бир саҳифа яратган санъаткор, десак, муболага бўлмайди?

- Йўқ! Наби Раҳимов менинг нафақат устозим, балки дўстим, яқиним эди. Устоз менинг ҳар бир режиссёрлик ишимда албатта битта роль ўйнарди. Нимагадир, шу одам иштирок этмаса, картина кемтикдек бўлиб қоларди. Кунда суҳбатлашардик. “Темир хотин” фильмидаги Наби Раҳимов учун махсус кинонинг ичида кино сюжети ўйлаб топилган. Шу саҳнани суратга олаётганимизда Наби ака бизни бир кўрқитган. Йиқилиб тушгач ётган жойидан турмаган. Ҳаммамиз бошида турибмиз, Наби аканинг кексайиб қолган пайти... Фурсат ўтгач битта кўзларини очиб: “Сизларни бир синаб кўрдим, ортимдан нима дер экансизлар”, дея ҳазил қилгани эсимда... Шундай бағрикенг, самимий, ёшларни доим қўллаб-қувватлайдиган устоз эди Наби Раҳимов.

- Бугунги ёшларнинг кинога муносабатидан мамнунмисиз?

- (ўйланиб) бирини кўриб хурсанд бўламан, бирини кўриб хафа бўламан. Кино ҳақида жўн ўйлайдиганлари ҳам бор, чуқур ёндашиб, ҳақиқий фильм ишқиди юрганлари ҳам кўп. Аслида, ҳар бир даврнинг киноси бор. Худди шу маънода замонга хос авлод ҳам шаклланади. Бугун мен ва мен каби устозлардан маслаҳат сўраб, тажрибалардан фойдаланаётган ёшларни кўриб, хурсанд бўламан. Замон ўзгариши мумкин, аммо соҳага хос шундай ақидалар борки, улар сақланиб қолиши керак. Ўзбек киносида янги давр бошланганини алоҳида эътироф этиш керак. Яна аввалгидек хорижий мамлакатлар билан ҳамкорликда фильмлар олинапти, халқаро кинофестиваллар тикланди, кино карвонларимиз билан юртимизни кезаяпмиз.

- Ўтган йиллардан миннатдормисиз?

- Албатта! Чекка бир қишлоқдан келган бир йигитнинг тақдири шундай мазмунли бўлади, деб ким ўйлабди... Қанча фильмларда роллар ўйнадим, ўзим истаган киноларни режиссёр бўлиб кадрларга муҳрладим, оилам бор, шогирдларим бор. Шу ёшда ҳам мен жамиятга, кинога кераклигимни ҳис этиб яшаяпман. Бу бахт-ку! Ҳаммаси учун Яратганга шукр!

Шароф БОШБЕКОВ – ХАЁТ САҲНАСИНИНГ КАТТА ҚАҲРАМОНИ!

Шароф Бошбеков Самарқанднинг Булунғуридан. Асарларидаги қишлоққа хос тўпорилик, самимият ва дард ўша томонлардан қаҳрамонимизга эргашиб келган. Эҳтимол, қон-қонига сингиб кетгандир. Адибнинг қаҳрамонларини эсланг, ҳаммасининг юзларида бир олам табассум, қалбларида бир олам дарди бор! Бошбековнинг “одамлари кичкина одамлар” лекин давоълари, дардлари улкан...

Ўзбекистон халқ артисти

Гавҳар ЗОКИРОВА:

Шароф актёрлик йўналишида аёли билан бирга ўқиган. Унинг ёзганларини ўқиб бир хулосага келардим, у аввал образда яшаб, кейин ёзарди. Шунинг учун ҳам саҳнада унинг ёзганларини ижро этишда қийналмас эдик. Шароф Бошбеков ўзбек адабиётига жиддий комедияни олиб кирди. “Тақдир эшиги” мен билан Жамшид Зокировнинг ижодида алоҳида саҳифа. Биласизми, бу асарда биз тўлиб-тошардик, Шароф билан бирга кулиб, бирга йиғлардик.

Асарда бор-йўғи икки киши. Саҳнада асарнинг

давомийлиги икки соатдан зиёдроқ эди. Ўн уч йил шу спектаклни ўйнадик. Тошошабин ҳар сафар янги асардек қабул қилар эди. Жамшид Зокиров иккаламиз учун “Тақдир эшиги” репертуарда бор куни байрам бўларди.

Шу асарнинг тақдиротидан кейин Шароф аёли билан рақса тушган, Қумуш Раззоқованинг “Унутма мени” кўшиғини сўраганигача эсимда... йиғлаб-йиғлаб эшитганди... беғубор, ишонувчан, нурли одам эди Шароф Бошбеков. Охиратлари обод бўлсин...

Қаҳрамонимиз ўтган асарнинг 80-йилларидан бошлаб драматургияга жиддий қўл уради. Шароф Бошбеков ўша машҳур «Тақдир эшиги», «Тикансиз тирпаканлар», «Эски шаҳар заврошлари», «Тушов узган тулпорлар», «Эшик қоққан ким бўлди?», «Муסיқа сайёраси», «Темир хотин», «Тентак фаришталар» ва бошқа кўплаб пьесаларнинг муаллифи! Кўп қисмли «Чархпалак» телесериали, «Маъриф ва Шариф», «Тилла бола», «Масхарабоз», «Юзсиз», «Дока рўмол қуриши», «Ўйин» каби ўнга яқин бадиий фильмларнинг сценарийларини ёзган.

Шароф Бошбековнинг қизи

Камола БОШБЕКОВА:

— Уч қизимиз. Икки опам онамга ўхшаган оқ-сарикдан келган, мен адамга ўхшаган қорачаман. Шу сабаб опаларимни «Қуёшча», «Чироқча» дейишса, мени «Қоровой» дейишарди. Бу «тахаллус»ни эшитмаганимга анча бўлганди. Адамнинг вафотидан олдин китоби чоп этилди. Ҳар доим янги китоб чиққанда биттадан бизга дастхати билан совға қиларди. Тўғри, бу сафар дастхатни онам ёзганди. Негаки, инсультдан кейин адамнинг ўнг қўли яхши ишламас, ручкада ёза олмай қолганди. Аммо компьютерда бир қўллаб ёзарди. Китобга нималар ёзиш кераклигини онамга айтиб турарди. Китобни қўлимга олгач, нима деб ёзибди, дея шошиб биринчи саҳифасини очдим. Биринчи сатрда «Қоровойим» сўзини ўқиб, кўзимга ёш келди.

Адам ҳеч қачон бойлик, дангиллама уйларга, дабдабага қизиқмади. Дўрмон атрофидаги эски уйда онам билан яшашарди. Бу уйни ўзи танлаб сотиб олган. “Жуда эски, томорқаси катта, тупканинг таги-ку” деганим эсимда. Шунда адам доимгидек босиқлик ва ҳазил билан «Зато, телефони бор, интернет уласанг бўлади» деганди. Адам учун мана шу шароит қулай эди. Буни бошқалар тушунмасди. Одамлар нима дейди, деган гап Шароф Бошбековни қизиқтирмасди. Ўзи учун қулайми, тамом! Шу уйда онам билан бахтли эди. Ҳеч қачон хафа бўлиб ё тушкунликка тушиб ўтирмасди. Қаерга бормасин, уйга келгач, «Ўз уйим — ўлан тўшагим» деб энгил тортарди. Онам билан адам бир-бирларини севиб, ҳурмат қилиб, авайлаб яшади. Ҳеч қачон ҳаётдан нолиганларини эшитмаганман.

Отанинг сўнги кунлари... Онам кўнғироқ қилди... «Аданнинг мазаси йўқ, овқат емаяпти», деди. Дарҳол етиб бордим. Ўша куни адамнинг юзига юзимни қўйиб, хайрлашар эканман, юзи юмшаб қолгандек туюлди. Озибди, деган хаёл ўтди. Кўнглим хира тортди. Лекин нима бўлганда ҳам хаёлимга ёмон фикр келмади. Аммо эртасига онамнинг «Тез ёрдам чақир!» деб гўшакдан бақирган овозини эшитганимда оёғим остидан ер қочганини сездим...

Отам — дардашим эди... «Бу ҳаётда қийин вазиятларни камроқ кўргин, илоҳим. Лекин барибир кўрасан-да, ҳаёт шундай, бундан баттарига тайёр тур. Лекин ҳар қандай вазиятда ўзлигингча қол» деганлари қулоғимда қолди. Лаганбардор, кўрқоқ, иккиюзламачи, вазият ва пулга қараб ўзгарадиган одамларни ёмон кўрарди. Ҳақиқатан, турли одамларни кўрдим ва адам айтганидек, ўзлимгача қолдим.

— Бир қарашда оқ қозони қоралашдан осон иш йўқдек, лекин аслида ҳам шундаймикин? Кимдир кулгисини кўз ёшларга улаб юбориш-чи? Ва ёки кўрганларингизни бошқалар билан баҳам кўриш-чи... Ёзаверасиз... Яна ёзасиз, воқеаларни топиб, сўзларни териб-териб ёзасиз ва ўзингиз ўша асарнинг битта қаҳрамонига айланасиз. Лекин на саҳнада, на экранда қаҳрамонга айланмайсиз... ойлаб, керак бўлса йиллаб топан ўша образингизни қўшқўллаб бирон-бир актёрга, бахти қулган актёрга бериб юборасиз ва Сиз ҳаёт саҳнасининг катта қаҳрамонига айланасиз! Шароф Бошбеков — катта ижодкор, эсда қоларли қаҳрамон!

Ўзбекистон Санъат арбоби

Олимжон САЛИМОВ:

— Эсимда 1987 йилда Ёзувчилар уюшмасида “Темир хотин” пьесаси ўқилган. Унда Шароф ёш эди. Катта-катта ёзувчилар, театршунослар қаршисида ўқиб берган... Қаранг, Бадиий Кенгашга асар маъқул бўлмади. “Ўзбек аҳмоқми, темирлигини билиб туриб уйландими? Ўзини хотинини ҳайдаб, робот билан яшайдими? Жинними у? Ижодингизни халқимизни ерга уришдан бошланг! Олиб ташланг шу жойини”, дейишди. Шароф шаҳд билан туриб “йўқ, олиб ташламайман”, деди. У шундай чўрткесар, собит одам эди. У “хўп бўлади, майли бир кўриб чиқай, айтганингиздек қиламан”, демасди. “Темир хотин”ни биринчи ўқиб берганидаёқ мен ўзимни онамни кўрганман... Ўн бир фарзандни дунёга келтирган онамнинг образи эди... Қарасам, Бадиий Кенгаш асарни қабул қилмоқчи эмас, мен ҳам Шарофнинг ёнида “Темир хотин” учун курашганман. Чунки, унда менинг онам каби қанча аёлларнинг дарди бор эди! Ичи ёнарди, одамларнинг дардини сезарди.

Аломатнинг Қўчқорга “Сизнинг кўз ёшларингиз ташқарига эмас ичкарига оққан...” Бу гапларни ким айта олади? Фақат Шароф айтарди...

“Ҳамнафасим” деган. “Темир хотин”дан кейин яна бир қанча асарларни бирга саҳнага олиб чиқдик... У менга атаб бир шеър ёзганди. Эслаб-эслаб тураман.

Ёмон пьеса келиб қолса қочолмайсиз

Яхшисизга етвозудек чополмайсиз.

Қўйинг ўша Саид Аҳмад-у, Абдуллони

Мендан яхши драматург тополмайсиз...

Ҳа, мен Шароф Бошбековдан яхшисини тополмадим...

Шифохона ҳовлисига чиқиб, четдаги ўриндиққа ўтирарканман, шифокорнинг гапи хаёлимдан кетмасди. Бир неча дақиқа олдин бўлган суҳбат кўз унгимда қайта жонланди.

- Саратон бўлиши эҳтимоли бор. Аниғини билиш учун шаҳарга МРТга бориб текширтириб келишингиз керак. УТТ таҳлилига кўра, ўт пуфакнинг остида ўсимтага ўхшаш нимадир бор, шекилли... Шу сизга азоб берган, чоғи, - деди оқ халатли, қирра бурун шифокор менга синовчан тикилиб. Шу онда ичимдан нимадир узилгандек бўлди.

- Саратон - бу ўлишинг аниқ деганими? - бўшашганча сўрайман ундан.

- Ундай бўлмаслиги ҳам мумкин, - дея дўхтир менинг ҳолатимни кўриб, тинчлантиришга уринди.

- МРТга қачон боришим керак?

- Қанча тез бўлса, шунча яхши. Аниқ жавобни тез биламиз.

Ўзимни худди бошқа дунёдагидек ҳис қила бошлагандим. Тўрвасини йўқотган гадойдек гоҳ у тарафга, гоҳ бу тарафга аланглайман. Ҳаво етишмаётгандек чуқур-чуқур нафас оламан. Ҳали қирққа ҳам кирмай бу дунёдан ўтсам-а... Шифохона биносига шошиб кириб чиқаётган одамларга қарайман. Ҳаммининг ўзига яраша дарди, касали бор. Ҳар кимнинг ўз ташвиши, юмуши етарли. Ҳеч кимнинг мен билан иши йўқ. Миямда бир сўз тинимсиз айланарди "Саратон..." ҳарқалай бу касалликнинг қандайлигини яхши билардим. Наҳот менга ҳам шу бедаво дард ёпишган бўлса... нега нима учун? Ахир болаларим бор-ку... Э, нодон аёл, дард, ажал бунинг боласи бор, бу қари, у ёш деб ўтирармиди... Кўнглимнинг бир четида нур милтиллагандек бўлади, балки ундаймасдир. "Тўлиқ билмаймиз", дедику. Балки МРТ текширувидан соғ чиқарман... хуллас, қарама-қарши хаёллар исқанжасида уйимга етиб келганимни ҳам пайқамай қолибман. Ланг очик турган дарвозадан ҳозиргина машина чиқиб кетганини сезиш қийин эмасди. Демак, Баҳром акам уйга келиб кетибди-да. Ҳовли этагидаги чала битган иморатга қарадим. Атайин баланд қилиб қурилатган эди бу уй. "Ҳа онаси, ҳали келин туширсанг шу уйнинг айвонида етти қават кўрпача устида савлат тўкиб ўтирасан", деб ҳазиллашиб кўярди эрим. Наҳотки, ўшандай кунларга етиб боролмасам. Савлат тўкиб ўтириш тугул, бу иморатнинг битишини ҳам кўролмасам-чи. Ҳатто бу уйнинг остонасида ўтиришни ҳам худо кўп кўриб турибди-ку...

Дарвозахонада хаёл суриб туриб қолибман.

- Дилноза келдими? - деган овоздан ўзимга келдим. Қайнотам менга қараб турарди. Кўзларимдан оқаётган ёшларни кўрсатмаслик учун шоша-пиша артишга уриндим.

- Ҳа келдим, дада. Яхши ўтирибсизларми? - гап оҳангимдаги йиғини сезди чоғи қайнотам менга синовчан тикилди.

- Тинчликми, келин?

- Ҳа, тинчлик, - дея шошиб ичкари уйга кирдим. Наҳотки, шулардек қарилик гаштини суриш, болаларимнинг тўйини кўриш насиб этмаса. Эрим билан кўша қариш пешонамга ёзилмаганим, дейман. Бир сонияга бўлсинда, дўхтирнинг гапини хаёлимдан чиқаролмасдим. Худдики, икки уч кунлик умрим қолгандек туюларди менга. Кийимларимни алмаштирарканман, ҳовлидан яна қайнотамнинг овози эшитилди.

- Ҳов онаси, келинга қара-чи. Негадир кўчадан йиғлаб кирди.

- Ҳозир, - деганча уйим остонасида қайнонам кўринди.

- Дилноза, қизим, нима бўлди? Тинчликми, тузук эканмисиз? - уларга ташхисни қандай айтаман. Ҳали маълум бўлмаса... яхшиси индамай турақолай, деб ўйладим ўзимча. Жилмайишга уриндим.

- Ҳа, ойи яхши эканман. Тошкентга ёзиб беришди. Бориб текширтириб келишим керак.

- Нега? Шу қадар жиддиймикан? - қайнонамнинг овозида хавотир сезилди.

- Йўқ, бу ерда ундай текширадиган аппарат йўқ экан. Шунинг учун...

- Майли болам, боринг, текширтиринг. Ўзингни кўрсатинг, даволанинг. Овқат тайёр эди. Чиқиб сузсангиз бўларкан. Дадангизнинг қорни очган чоғи, мен билан тинмай урушяпти, - деганча ҳовлига чиқди қайнонам. Ошхонага ўтиб, овқат суза бошладим. Таомни дастурхонга тортишим билан тўпалончиларим кириб келишди.

- Ассалому алайкум, - деб кириб келаётган болаларимни кўриб яна шиофоркорнинг сўзлари ёдимга тушди. Уларни худди йўқотиб қўядигандек бағримга босиб сўрашдим. Ҳасан-Ҳусанни юзидан ўпганимни кўриб, қайнота-қайнонам ўзаро қараб

қўйишди. Дилдорани бағримга босганча бир муддат туриб қолдим. Ҳаниматдек туюлди, бу дамлар...

- Ойи, бугун бошқачамисиз, - деб ҳайратланди Ҳасан. Индамадим.

- Дарров кийимларингни алмаштириб, овқатга келинлар, - деди қайнонам болаларга.

-Ойи, мени яна ўпинг, - дейди Дилдора эркаланиб. Ҳаммасидан кичиги, шумтакаси шу. Акаларини ҳам додини беради. Оҳ болам-а, ҳали норасида бўлсанг, сени кимларнинг кўлига ташлаб кетаман. Наҳотки, катта бўлганингни, тўйингни кўролмасам, бўғзим ачишиб томоғимга бир нарса тикилди. Кўзимдаги ёшни кўрсатмаслик учун аста ўрнимдан турдим.

* * *

Шомга яқин умр йўлдошим кириб келди.

- Ҳа, ўтирибсизларми? - деди ота-онаси билан сўрашаркан мен томонга қараб ҳам қўймади. Алам қилди. Кеча туни билан биқинимни ушлаб "их"раб чиққанимни билганди. Бу кишининг эса парвойи фалак. Дўхтирга кўринишимни айтгандим. Бир оғиз сўрамайдим. Майли, ҳали менсиз ҳам яшарсиз. Кўраман нима қиларкансиз. Ўлсам, унга нима? Эркак киши дарров янгисини топиб олаверади-да. Биттаси холамнинг эрими? Ўлганига олти ой ҳам бўлмай, бошқасига уйланди. Болалар ҳам кўниқди. Эҳ... Қовоғимни уйиб олганимни ўзича тушунган эрим,

- Нима бўлди? - деб сўради. Индамадим. Кўзимдаги ёшни кўрсатмаслик учун ошхонага кириб кетдим.

- Болам келиннинг касали жиддий шекилли, Тошкентга ёзиб беришибди. Боя кўчадан йиғлаб келди. Эртага шаҳарга обориб кел, - деди қайнонам.

- Нима бўпти, яна? - деди эрим тўнғиллаб. - Бунизи касал бўлмаган куни йўғ-а... - Эримнинг гапини эшитиб, чидолмадим. Шу гап сабр косасига томган охириги томчи

СЕН МЕНГА КЕРАКСАН, ОНАСИ

бўлди. Ота-онасининг ўтирганига ҳам қарамай гапириб юбордим.

- Қачон касал бўлдим? Шу пайтгача бирор марта "их" деган овозимни эшитмадингиз-ку. - Дув этиб тўкилган кўзёш юзимни ювди.

- Қанақа дўхтирга бориш керак экан? - яна сўради.

- МРТга.

- Ўх-у, уни анча қиммат деб эшитганман. Кейин одамлар унга навбатда туриб текширтиришади, - деди эрим азбаройи жаҳли чиққанини сездириб.

- Майли боринглар, текширтиринглар, - деди қайнонам.

- Навбат кечаси келса-чи? - сўради эрим. Унинг боргиси келмаётганини пайқаш қийин эмасди.

- Ҳеч нарса қилмайди, - деди қайнотам. - Аммангникида қоласизлар. Кечасими, эрталабми, тушиб текширтириб келасизлар. Вассалом!

- Лекин эртага ишим кўп эди-да, - деди эрим норозиланиб. "Вой товба, ў, инсон, мени ўладиган касал, деди" деган гап оғзимдан чиқиб кетмаслиги учун шарт ўгирилиб уйга кириб кетдим. Оғзимни тўсганча йиғлаб бошладим: "Эй, Худо нега?". Ё касал одам ўта худбин ва ҳурматталаб бўлиб қоладими... шу пайтгача эримнинг бундай оҳангдаги гап сўзларига парво қилмасдим. Бироқ эндиғиси билинди. "Ўзингдан ўзгага муҳтож қилма, Худойим".

- Дилноз, қанақа касал экансан? - Сўради эрим ёлғиз қолганимизда.

- Саратон, - дедим бир нуқтадан кўз узмай.

- Нима?!

- Шунақа. Ўша МРТ аниқлаб бераркан. УТТ аниқ кўрсатолмабди. Дўхтир "Ўт пуфакдан пастда ўсимта борга ўхшяпти", деди.

- Йўғ-э, бўлиши мумкин эмас, - деганча эрим аста мени бағрига босди. - Албатта текширтирамиз. Мана кўрасан, соппа-соғ чиқасан. Ҳали ишимиз кўп. Бирга тўйлар қиламиз, яна уйлар қурамиз. Мен сенга етти қават кўрпачада савлат тўкиб ўтирасан деганман-ку... - эримнинг юпанч оҳангда гапириши кўнглимни баттар эзиб юборди.

Тонг отмаёқ Баҳром акам билан Тошкентга жўнадик. Дўхтир берган манзилга борсак, навбат кўп экан. Навбатимиз эрталабки бешда келаркан.

- Энди нима қиламиз, - деди эрим менинг тушкун қиёфамга боқаркан. - Майли шу баҳона шаҳарга келибмиз. Бир шаҳар айлантираман сени, - деди. Ҳаёлимда умримнинг сўнги онларини гўзал тарзда кечиришим учун Яратган ҳам имкон бераётгандек туюларди. Негадир, бирозгина зиқнароқ эрим тинмай менга меҳрибончилик қиларди. Охириги марта шаҳарга

унаштирилган кунимизда келгандик. Ўша куни Баҳром акам менга бир дунё ваъдаларни берганди. Шунга ҳам ўн беш йил бўлибди. "Аввал тамадди қилиб олайлик", деганча эрим мени кичикроқ ресторанга олиб кирди. Ресторан деразасидан шаҳар кўчалари кўриниб турарди. Жуда гўзал манзара...

- Эсингиздами, ўн беш йил аввал шу шаҳарда менга бир олам ваъдаларни бергандингиз, - дедим жилмайиб.

- Ҳа, аммо ҳамма ваъданинг ҳам бажарилиши шарт эмас, - деди эрим ҳам кулимсираб. - Дилноза, мен сени ҳаммиша яхши кўриб, қадрлаб келганман. Фақат фель-атворимни биласанку...

- Биламан, салгина зиқнароқсиз-да, - дедим кўзимни қисиб.

- Нега энди? "Мулла ашир топганини уйга ташир"манку. Бир эмас, иккита ўғилга уй қуриш керак. Ҳозирдан тайёргарлик қилиб қўямасак, бўлмайдиди... аммо ҳаммиша сени хафа қилмасликка ҳаракат қилганман. Сен менга кераксан, онаси...

- Нима, мени "ўладиган касал экан, рози бўп кетсин", деб шу гапларни айтяпсизми?

- Йўғ-э, жиннимисан? Мана кўрдингми, аёл зотиға ичингдагини гапириб бўлмайдиди... - деди эрим тутқиқиб. Сўнг яна майинлик билан сўради: - Нима ейсан айт?

Ўша куни Баҳром акам кўнглим тусган нарсени олиб берди, шаҳар айлантирди. Сиртимда хурсандман-у, аммо ичим тўкилиб бораётгандек эди, гўё... буларнинг ҳаммаси бир кўпикдек, эртага шу кўпик йўқолса мен ҳам йўқ бўладигандек туюларди. Юзимда табассум бўлгани билан қалбим йиғларди.

Кўёш ботишига яқин эримнинг аммасиникига кириб бордик. Фарзандлари топармон-тутармон бўлгани боис икки қаватли қошоналарда яшашарди.

- Келинг болам, - дея сўрашди аммажон. Бу аёл жуда ширинсухан, очикқўнғил эди. Шу сабабми, қайнотам ҳам шу сингисини айрича меҳр билан суяди. - Акам, келинойим, болалар, яхшими? Акам телефон қилиб, сизларнинг келишингизни айтгандилар. Келиб яхши қилибсиз. Дилнозахон, кўп ўйламанг, сиқилманг, ҳаммаси яхши бўлади.

- Худо хоҳласа, - дедим секингина. Уларни ҳам безовта қилганимдан хижолатда эдим. Аммажоннинг чаққонгина келинлари бир зумда дастурхон тузаб, овқатни ҳам олиб келишди...

Тонгги тўрт яримда аммажон билан хайрлашиб, тиббий марказга келдик. Қандайдир катта аппаратнинг ичига бўй баробар солишди.

- Кўрқманг, фақат яхши нарсаларни ўйланг, - деди текшираётган шифокор. - Йигирма дақиқага қолмай олиб чиқамиз.

Ўзимни худди тобут ичига солингандек ҳис қилдим. Йигирма минут назаримда йигирма соатга тенглашиб кетгандек туюлди. Бир зумда кўнглимни ўлим талвасаси эгаллаб олди. Ҳаёлан мени тобутда олиб кетишаётгани-ю, ортимдан болаларимнинг йиғисини эшитгандек бўлдим. Қулоғим шанғиллаб кетди. "Йўқ! Мен ҳали ўлмайман. Болаларим учун бу касални ҳам энгиб ўтишга ҳаракат қиламан. Уларни ўзим катта қиламан!", деган фикр пайдо бўлди. Худойим, ўзинг меҳрибонсан, болаларим учун мени ўзинг асра", деб илтижо қилдим ичимда.

Аппаратдан чиқариб олишгач, менга маҳтал бўлиб турган жуфтими кўриб йиғлаб юбордим. "Нима бўлди? Оғирканми?" - соддаларча сўради эрим. Бош силкидим. Аммо хаёлимдан кечган ўйларни у кишига айтолмадим. Машинада эримни кутиб ўтирдим. Таҳлил жавобларини олиб чиқаётган эримнинг юз кўзида шодликни пайқаш қийин эмасди.

- Жоним, соппа соғ экансан. Ҳеч қандай ўсимта йўқ экан. Озгина шамоллаш бор экан. Бир-иккита дориларни ёзиб беришди, - деганча юз кўзимдан ўпиб қўйди. Елкамдан тоғ қулагандек бўлди. Ўша дақиқадаги шодлигимни тасвирлаб беролмайман. Мендан ҳам кўра кўпроқ шодланаётган эримдан сўрадим:

- Сиз ҳам кўрқдингизми?

- Ҳа, сени йўқотиб қўйишдан кўрқдим! - деди Баҳром акам сўнг бироз ачиққаниб: - Мени қанчага туширганингни биласанми, хотин, - деди.

- Майли, ўн беш йилда бир мен учун шунча пулингиз кетса кетибдида, дадаси, - деганча кулиб юбордим.

ЭЪЛОН

"Тошкент оқшоми" ва "Вечерний Ташкент" газеталари таҳририяти жамоаси Халқ депутатлари Тошкент шаҳар Кенгаши депутати, "Ёшлар" телерадиоканали директори, журналист Ҳусниддин ЭРГАШЕВга акиси
Патҳиддин ЭРГАШЕВнинг
вафоти муносабати билан чуқур таъзия изҳор этади.

TOSHKENT OQSHOMI	Манзилими: 100029, Тошкент шаҳри, Матбуотчилар кўчаси, 32	Телефонлар: Кабулхона (71) 233 61 10 Реклама (71) 233 28 95	2007 йил 19 январда Тошкент шаҳар Матбуот ва ахборот бошқармасида 02-001-рақами билан рўйхатга олинган	Нашр учун масъул З. НАЗАРОВ	Топшириш вақти 00:55 Топширилди 05:00 Буюртма -	
	МУАССИС: ТОШКЕНТ ШАҲАР ҲОКИМЛИГИ	Бош муҳаррир Севдо Ниёзова	"NISO POLIGRAF" МЧЖ босмаҳонаси.	Манзил: Тошкент вилояти, Ўрта Чирчиқ тумани, "Машъал" маҳалласи, Марказий кўчаси, 1-уй	Ҳажми — 2 босма табоқ, офсет усулида босилди. Адади 500 нусха, қоғоз бичими А3	